

**SECURITATEA TURISTILOR – FACTOR
IMPORTANT ÎN PROMOVAREA TURISMULUI AUTOHTON**

**Alexandru GRIBINCEA, dr. hab., prof. univ., ULIM
Iulita BÎRCĂ, cercet. št.,
Institutul Național de Cercetări Economice, RM**

Tendința globală în sec. XXI are un rol și importanță tot mai mare pentru turismul individ și de grup, societate și stat. Călătoriile turistice, în lumea modernă, sunt o parte integrantă a vieții umane, asociate cu punerea în aplicare a dreptului la odihnă și timp liber, libertatea de circulație, dreptul de acces la valorile culturale, precum și alte drepturi universal recunoscute și libertățile omului și cetățeanului. În plus, turismul are funcții socio-economice importante: culturale, de mediu, internaționale și altele. În acest context, creșterea numărului amenințărilor la adresa securității interne și externe, care sunt din ce în ce mai distructive și mai puțin previzibile. Pericolele de dezastre naturale sau provocate de om, inclusiv riscuri de mediu, însoțesc, în mod continuu, turiștii în timpul călătoriilor și odihnei (Cazuri de accidente pe Apă (Olga sub-Hadera, Israel, Moldova), Egipt, Londra, Tunis etc.). În mod activ se evidențiază și alte pericole, cum ar fi accidente, rutiere, accidente aviatice (Dubai), cazurile de afectare a vieții Nisa (Promenade des Anglais), a sănătății și a proprietății turiștilor ca urmare a deficiențelor serviciilor. Trebuie de remarcat faptul că, securitatea și turismului ca fenomen sunt legate reciproc și se completează. Turismul, pe de o parte, necesitatea siguranță, securitate. Declarația de la Seul "Omenirea și turismul", adoptat de Organizația Mondială a Turismului la 27 septembrie 2001, a declarat, că siguranța și securitatea turistică ar trebui să fie o prioritate în fiecare din țările-membre ale Organizației Mondiale a Turismului. Turiștii din R. Moldova călătoresc în alte țări, cu altă cultură, tradiții și practici de securitate. Din aceste motive cercetarea factorilor de risc prezintă interes pentru societate.

Cuvinte-cheie: turism, călătorii, securitate, funcția turismului, riscuri.

The overall trend in century XXI has a role and growing importance for tourism group and individual, society and state. Tourist trips in the modern world are an integral part of human life associated with the implementation of the right to rest and leisure, freedom of movement, access to cultural and other rights universally recognized and freedoms of man and citizen. In addition, tourism has important socio-economic functions: cultural, environmental, international and others. In this context the increasing number of threats to internal and external security that are increasingly more destructive and less predictable. Dangers of natural or manmade disasters, including environmental risks, continuously accompany tourists during travel and leisure (cases of accidents (Olga sub-Hadera, Israel, Moldova), Egypt, London, Tunis, etc.). Actively highlights and other hazards such as accidents, road, aviation accidents (Dubai), cases of harm to life Nice (Promenade des Anglais), health and property of tourists due to deficiencies services. It should be noted that security and tourism as a phenomenon are linked and complement each other. Tourism, on the one hand, the need for safety, security. Seoul Declaration "Mankind and tourism", adopted by the World Tourism Organization on 27 September 2001, said that tourist safety and security should be a priority in each of the countries - members of the World Tourism Organization. Moldovan tourists traveling to other countries, other cultures, traditions and practices of security. For these reasons research risk factors of interest to society.

Key words: tourism, travel, security, tourism function, risks.

JEL Classification: O50, F590

Introducere. Începând investigațiile despre securitate este bine să delimităm noțiunile de securitatea țării, de obicei, în primul rând, încercând să dau seama ce interesele naționale. Ca regulă, principalele interese naționale, interesele "politicii mare" includ "interesele politicii externe ale statului legate de asigurarea siguranței și integrității ca o comunitate istorică și culturală socio-economice, politice, naționale specifice, protecția independenței economice și politice a statului, dezvoltării turismului și satisfacerii intereselor turiștilor, excursanților și călătorilor". Elementele-cheia ale acestei definiții sunt trei cuvinte: integritate, independență și securitate, inclusive turistică. Orice activitate este însoțită de anumite riscuri de ordin politic, militar, economic, cultural, religios, etnic etc.

Scopul cercetării constă în studierea proceselor de ordin politic, economic, fizic etc., care pot introduce un grad de risc în desfășurarea turismului, atât la general, ca proces economic, cât și individual, ca turiști.

Metodologia cercetării constă în aplicarea unor procedee, care ar dezvălui obiectivele trasate – comparația, analiza, statistica etc.

Cercetare și analiza rezultatelor. Siguranța, securitatea este absența riscului inacceptabil asociat cu posibilitatea de deteriorare, apariția unui prejudiciu. (ГОСТ Р 1. 0-92).

Prin termenul **securitatea turismului** se subînțelege siguranța personală a turiștilor, siguranța bunurilor și evitarea acestora ca daune aduse mediului atunci când se exercită o călătorie (ст. 14 Закона РФ «Об основах туристской деятельности в Российской Федерации»). În prestarea serviciilor turistice ar trebui să fie accept un nivel de risc pentru viață și sănătate, atât vizitatorii, ca în condiții normale, cât și în situații de urgență (dezastre naturale etc.) (ГОСТ Р 506444-94).

Acest studiu permite a detecta și identifica factorii de nocivi, de risc și daune, a elabora metode și mijloace pentru protecția turiștilor și pentru a reduce riscul de pericole la valori acceptabile, să aibă activități turistice în condiții de siguranță.

Conceptul de securitate și protecția turiștilor acoperă întregul traseu al călătorului, care părăsește localitatea până la revenire, destinația și toate obiectele de vizită. Acest concept implică acțiunile de servicii și informații din partea guvernelor, comunităților gazdă, sectorul turismului și călătorii înșiși.

Vorbind de securitatea turismului, trebuie de subliniat faptul că acesta este un concept larg, complex și cu multiple fațete. În primul rând, nu putem simplifica măsurile de siguranță în turism și să le prezentăm primitiv ca protecția obiectelor turistice sau paznici de 24 ore în hotele. Adesea pe noțiunea de security, escort insistă multe firme. Aceste firme consideră că la baza securității turismului stă procesul de a atașa la fiecare turist câte o gardă, stabilind lista de baruri, restaurante și locuri de petrecere a timpului liber, sau stabilind lista locurilor "riscante".

Ideile "însoțirii" turiștilor de la aeroport la aeroport nu ajută turismul, ci aduce daune dezvoltării turismului: cine în aceste condiții va merge într-o țară? Lipsește declarația că turiștii vor savura obiectivele turistice dintr-o mașină blindată. Securitatea turismului ar trebui să se bazeze pe conceput bine chibzuit, orientat, cuprinzător de măsuri pentru a crea un mediu în care orice incident să fie evitat. Securitatea turismului pot fi divizată în mai multe niveluri, începând cu securitatea locului de cazare și transport, în hotel și edificii de agrement, centre turistice, precum și întreaga țară. În același timp, măsurile de securitate introduse nu ar trebui să lezeze interesele turiștilor, să nu încalce drepturile și libertățile atât turiști, cât și localnicilor.

Bazându-ne pe această abordare, sub interesul economic național, trebuie să se înțeleagă un interes comun al cetățenilor în menținerea economiei naționale în ansamblu (inclusiv turismul), ca un sistem care este independent în procesul de luare a deciziilor. Aceasta din urmă poate fi numită doar independență politică, independența economică a oricărei țări astăzi pare în cel mai bun caz o utopie. Luate împreună, sarcina de a menține integritatea și independența reprezintă nimic mai mult decât o problemă de securitate. Ca un interes economic național provine din însăși structura economiei mondiale, divizat în complexe suverane separate, independente, la autogestiune și în competiție cu fiecare dintre ele.

Se pot evidenția cel puțin trei niveluri – individ, țară și sistemul economic mondial. În plus, în conformitate cu obiectivele și obiectul cercetării uneori este necesară o clasificare suplimentară a domeniilor de antreprenoriat, industria turismului din întreaga țară sau regiune a lumii, în interiorul țării, asociația regională a țărilor, sistemul monetar-financiar (de asemenea, la diferite niveluri). În principiu, pot exista abordări această problemă de securitate economică discutate în termeni generali, fără a face referire la obiectul turistic. Dar această problemă este nestructurată iar concluziile – dificil de acceptat la o anumită situație.

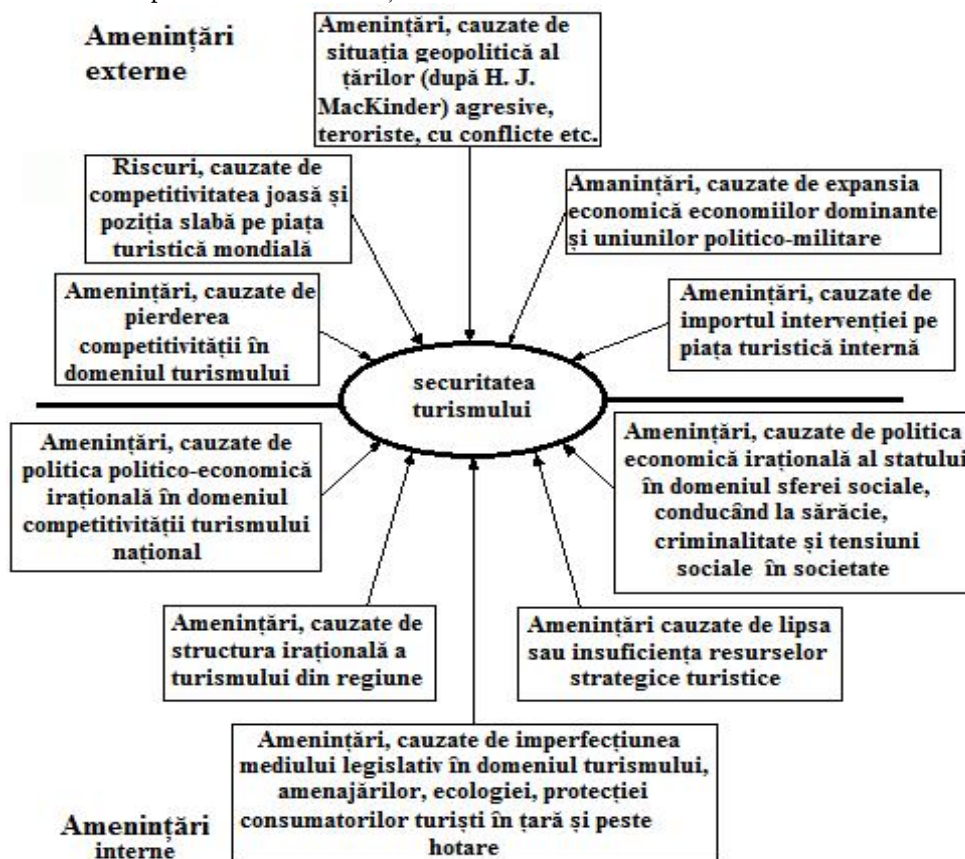

Fig. 1. Structura amenințărilor și securitatea turismului

Sursa: cercetările autorilor.

Amenințările la adresa securității economice al turiștilor pot proveni atât din interiorul cât și din afara țării. Ele pot fi depășite, fie în mod automat numai prin funcționarea corectă a economiei de piață (subsistemul de piață), sau fac necesară trecerea la un control manual, adică. Implicarea autorităților de reglementare (subsistemul de stat). Astfel, securitatea turiștilor, dacă vorbim despre aspectul exterior, depinde de capacitatea fiecăreia dintre aceste două subsisteme - piața și statul - să reziste la șocurile negative venite din exterior și, prin urmare, a îmbunătăți comunicarea pozitivă, care să promoveze securitatea economică a turiștilor.

Problema capacității sus-menționată este secundară relativ la efectele externe (pozitive sau negative), pentru turiști și grupuri de turiști (fig. 1). În acest sens, apare problema cercetării securității economice, politice, fizice, este necesară analiza structurii intereselor turistice naționale, mecanismelor de punere în aplicare a acestora, în politicile publice și alte aspecte legate de plasare și influență comparativă a forțelor politice interne. Halford John Mackinder a propus clasarea țărilor după nivelul de securitate geopolitică și interese. Alfred Mahan evidențiază pericolul major pe care îl constituie pentru „civilizația maritimă” – China, Rusia și Germania Rusiei. Astăzi observăm că majoritatea conflictelor apar în aceste zone „de interes”.

Discrepanța intereselor turiștilor individuali și grupurilor de turiști este posibilitatea ambiguă de a influența a statului privind securitatea persoanelor fizice.

Obiectiv liberal și creșterea drepturilor turiștilor se află în contradicție cu scopul de a maximiza un astfel de domeniu public, care este securitatea turistică națională. Apare o dilemă, ce este mai important: libertatea individuală a turistului sau securitatea turistică națională, care nu o limitează, ci dimpotrivă, asigură această libertate. Ce beneficii poate să învețe un turist din Legea Drepturilor Omului, în cazul în care acest proiect de lege îi garantează dreptul de a dormi sub pod și de a vinde mere pe stradă.

Hans Morgenthau compară statul cu două fețe a lui Janus: apare sub forma de monstri, introducând limite libertății turistului individul, dar și ca apărător al drepturilor sale împotriva încălcării din partea societății. Cu alte cuvinte, statul se asigură nu numai siguranța turiștilor, ci reprezintă pentru ei o sursă de amenințări (restricții). Însă turiștii individuali singuri își pot alege itinerariul, obiecte pentru vizită, agrement și odihnă. Reunindu-se în grupuri, turiștii individuali își sporesc siguranța, reducând amenințările, pe care nu poate rezolva statul. Securitatea țării depinde și de persoane fizice – de la obiectivele lor, echilibrul de forțe în societate, rezultatul luptei politice, etnice, cultură și cursul urmat de echipa câștigătoare.

Tabelul 1. Lista statelor, entităților și autorităților teritoriale în care cetățenii RM, titulari ai pașapoartelor biometrice sau non-biometrice, călătoresc fără viză

Albania	Elveția (biometric)	Liechtenstein (biometric)	România (biometric)
Andora	Estonia (biometric)	Lituania (biometric)	Rusia
Antigua și Barbuda	Fiji	Luxembourg (biometric)	Samoa
Armenia	Finlanda (biometric)	Macedonia	San Marino (biometric)
Austria (biometric)	Franța, inclusiv	Malaezia	Serbia (biometric)
Azerbaidjan	Polinezia Franceză (biometric)	Malta (biometric)	Seychelles
Bahamas	Georgia	Micronezia	Sfântul Vicențiu și Grenadine
Barbados	Germania (biometric)	Monaco (biometric)	Slovia (biometric)
Belarus	Grecia (biometric)	Muntenegru	Slovenia (biometric)
Belgia (biometric)	Grenada (scop turistic)	Namibia	Spania (biometric)
Bulgaria (biometric)	Haiti	Niue	Suedia (biometric)
Bosnia și Herțegovina	Insulele Cook	Norvegia (biometric)	Tadjikistan
Cehia (biometric)	Islanda (biometric)	Olanda (biometric)	Turcia
Chile	Italia (biometric)	Panama	Tunis
Cipru (biometric)	Israel (biometric)	Palestina	Ucraina
Croația (biometric)	Indonezia (30 zile)	Peru	Ungaria (biometric)
Danemarca (biometric)	Kazahstan	Polonia (biometric)	Uzbekistan
Dominica (scop turistic/21 zile)	Kîrgîstan	Portugalia (biometric)	Vatican (biometric)
Ecuador	Letonia (biometric)	RAS Macao	

Sursa: <http://www.mfa.gov.md/visa-free-regime-ro/>

Tunisia, la moment, este una din destinații turistice, unde se poate relaxa după sistemul relativ ieftin adorat all inclusive. În plus, moldovenii nu au nevoie de viză (90 zile) pentru o vacanță în Tunisia. Atractiv pentru turiști în acest stat arab era, până de curând, că turiștii amenințați doar de hoții de buzunare, șoferii de taxi necinstiți, percepând prețuri exagerate. Dar, după atacurile teroriste, la turiști apare întrebarea cât de sigur e să călătorească în Tunisia. Este interzisă fotografierea podurilor. Veți fi învinuit în spionaj (cu consecințe).

Călătoria în Turcia (în 2016) nu este în mare securitate. Turcia este implicată într-un război cu kurzii, LIH, conflicte interne. Atacurile teroriste de la Istanbul au loc cu regularitate înfiorătoare, tentativa loviturii de stat din iulie 2016. Din păcate, astăzi în Turcia nu este siguranță într-adevăr. Unele țări au suspendat cursele avia (zboruri regulate și charter). Și astfel, începând cu 16 iulie 2016 a interzis zborurile Rosaviation import către Turcia. Mai mult decât atât, ministerele de externe au dat recomandări ca turiștii, care totuși călătoresc în Turcia să:

- 1) nu meargă în excursii;
- 2) nu meargă în afara hotelului fără mare necesitate;
- 3) să nu participe la evenimente publice.

Turismul egiptean a intrat în criză după 2010. Totul a început cu un rechin în Sharm el-Sheikh. În decembrie 2010, au existat mai multe atacuri de rechini asupra turiștilor pe coasta Sharm el-Sheikh. Dar cu adevărat probleme serioase în domeniul turismului egiptean a început în ianuarie 2011, când țara a fost zguduită de o revoltă populară, iar turiștii străini au fost îndepărtați. Primul apel de avertizare a venit din: Hurghada și Sharm el-Sheikh, care a golit instantaneu stațiunile. Cu toate acestea mulți turiști rămăseseră în stațiuni, deoarece ele sunt situate la distanță considerabilă de la Cairo și alte centre ale vieții politice. Având în vedere că interdicția oficială privind zborurile spre Egipt nu a urmat, turiștii au revenit destul de repede la plajele Mării Roșii. Dar în 2013 a avut loc o altă schimbare de putere în Egipt, după care afluxul de turiști s-a accelerat brusc.

Turiștilor în India li se cere să respecte tradițiile locale. Nu se recomandă de a purta haine scurte, degajate, unele secte nu acceptă fotografii. Forma de salut – nameste. Acest cuvânt, este salutul valabil pentru orice moment al zilei, se însoțește de împreunarea mâinilor înspre înainte, lipind opozit palmele, cu vârful degetelor orientate în sus, în principiu, la nivelul gâtului. O ușoară înclinare a corpului spre înainte și o privire în ochii celui pe care îl saluți, întregesc acest, să spunem, ritual al unui salut vechi de mii de ani, care își regăsește o puternică forță spirituală și deschide calea unei forme sociale de respect, pe cât de interesantă, pe atât de plăcută! *Namaste* este o formulă de adresare hindi sau salut. Bărbații pur și simplu dau mâna. Atingerea fizică nu este salută. Cu mâna stângă nu se salută și nu mănâncă (considerându-se nu a fi curată, ca și în țările arabe, musulmane). La intrare în temple – obligatoriu se descalfă. Nu este binevenit de a purta semne religioase la văzul lumii, doamne cu părul desfăcut, a se ține de mâini sau arată sentimentele în public. Este inacceptabil de a se așeza sau utiliza ca suport altarul, cupe și suporturi, frunze de palmier. Este necesară respectarea tradițiilor și culturii pentru a nu pune în pericol turiștii.

În EAU criminalitatea practic lipsește, dar există alte riscuri pentru turiști. În țările musulmane (EAU) este inadmisibil de a consuma produse alcoolice (în afară de baruri și restaurante speciale), a umbla beat pe străzi, a discuta și face fotografii doamnelor, mersul în ascensor cu doamne în haine naționale (amenda peste 16 mii. USD), sau ca bărbații să circule în vagonul doi din metrou, a utiliza valute false. Consumarea droguri este interzisă. Aruncarea de gunoi pe stradă se amendează cu 500 USD (similar cu Singapore).

În ultima perioadă, odată cu creșterea fluxului de refugiați și migranți în țările Occidentale (Europa și America de Nord) au fost înregistrate cazuri de violență asupra turiștilor, acte teroriste etc. În Europa prosperă se evidențiază Austria, unde a fost fixat cel mai mare număr maxim de leziuni în stațiunile de schi.

Thailanda este cea mai periculoasă țară pentru turiști. Acestea sunt rezultatele unui studiu efectuat de compania de asigurări *Norwich Union Travel Insurance*. Asiguratorii au constatat că anume în Thailanda, turiștii sunt supuși la intoxicații alimentare, nimeresc în accidente, pierd și sunt privați de bunurile lor. Mișcarea în această țară este pe stânga, ce în sine, este o sursă de pericol pentru moldoveni. În plus, regulile de circulație sunt complet ignorate de motocicliști, bicicliști, (peste 12 milioane la număr), creând haos pe drumuri. Potrivit statisticilor, mai mult de 17 de mii de oameni mor în fiecare an în accidente de circulație, în principal din cauza motocicliștilor, șoferilor băuți și excesului de viteză. Pe lângă toate necazurile în Thailanda a crescut numărul de atacuri și crime sexuale.

Caraibe sunt contraindicate celor care suferă de alergii, mai ales la înțepături de insecte. Se găsește în această regiune sunt multe soiuri de șerpi veninoși. Aici a fost înregistrat și cel mai mare număr (mai mult de trei mii), cazurile de atacuri ale animalelor de mare asupra înotătorilor, **scuba diving** și plonjorilor.

Călătorilor în Africa de Sud pânădește riscul de a fi infectat de malarie sau a unor paraziți, care pătrund în organism prin apă locală. Pe lângă problemele naturale din aceste țări turiștii sunt amenințați de jaf sau pierderea proprietății: situația criminalității din regiune lasă de dorit, astfel încât nu se recomandă să călătorească singuri.

Concluzii

Conferința interparlamentară de la Haga privind turismul 1989, în declarație a constatat: "Securitatea, protecția turiștilor și respectul pentru demnitatea lor sunt indispensabile dezvoltării turismului, pentru care este necesar:

- a) ca măsurile de simplificare a călătoriilor turistice să fie însoțite de măsuri pentru a asigura securitatea și protecția turiștilor și obiectelor turistice;
- b) pentru aceste scopuri să fie adoptată o politică eficientă, orientată spre facilitarea și asigurarea siguranței și securității turiștilor;
- c) stabilirea cu precizie a produselor turistice, obiectelor și echipamentelor, care prezintă pericol, iar utilizarea lor de către turiști necesită o atenție specială;
- d) să pregătească informații și documente relevante, pentru a asigura accesul la ea, în caz de amenințare obiectelor de interes turistic;

e) a exercita în conformitate cu procedurile și legislația fiecărei țări, prevederile legale privind protecția juridică a turiștilor, inclusiv capacitatea turiștilor de a primi asistență juridică în țară și peste hotare, asistență consulară, îndeosebi în cazuri de terorism.

f) statele trebuie să coopereze în cadrul UNWTO în pregătirea programelor de măsuri recomandate pentru reglementarea siguranței și securității turiștilor.

g) siguranța turiștilor și protejarea turismului în țară sau în regiunea turistică este inseparabilă cu o mulțime de reguli și reglementări care trebuie să fie îndeplinite nu numai de administrația turismului, dar și de alte ministere și departamente, în a căror competență este de a menține ordinea publică, activitatea financiară, ocrotirea sănătății, protecția mediului înconjurător, ocuparea forței de muncă, etc. și în special de către sectorul privat.

BIBLIOGRAFIE

1. Dugin A. Moartea lumii bipolare ca preludiu al lumii multipolare sau cum să supraviețuim în fața tăvălugului unipolarității. <http://4pt.su/ro/content/teoria-lumii-multipolare>
2. Proiectul „Uniunii Eurasiatice”, între utopie și procese integraționaliste globale reale. <https://octavianracu.wordpress.com/2013/01/13/proiectul-uniunii-eurasiatice-intre-utopie-si-procese-integrationaliste-globale-reale/>
3. Sustenabilitatea dezvoltării turismului și a securității. https://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu/announcements/discurs-la-conferinta-sustenabilitatea-dezvoltarii-turismului-si-securitatii-regiunea-dunarii_en
4. МакКиндер — отец политики США. Svargaman. Авг 18, 2013
5. Основные положения теоретиков геополитики. <http://freebooks.site/uchebnik-geopolitika/osnovnyie-polojeniya-teoretikov-geopolitiki.html>